

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3308/2023
26.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., општина ..., чији је пуномоћник Веселин Станковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде - Основни суд у Лебану, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 954/23 од 21.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 26.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 954/23 од 21.04.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Лесковцу П1 11/21 од 24.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио: - да се утврди да је од стране органа тужене у периоду од 14.07.2006. године, евентуално од 28.02.2019. године, евентуално од 02.10.2019. године, евентуално од 03.08.2020. године па надаље, према тужиоцу на основу његовог личног својства извршен тежак облик непосредне, поновљене и продужене дискриминације, као и повреда начела једнаких права и обавеза и узнемиравање и понижавајуће поступање, која повреда и даље траје, евентуално да се утврди да је од стране органа тужене у наведеном периоду према тужиоцу извршена дискриминација у поступцима пред органима јавне власти; евентуално: дискриминација у области рада; евентуално; дискриминација на основу старосног доба; која повреда и даље траје; - да се по том основу тужена обавезе да тужиоцу на име нематеријалне штете због повреде части, угледа и права личности, као последица дискриминаторског поступања према тужиоцу, исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе 10.05.2021. године; - да се наложи објављивање ове пресуде у јавном гласилу. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 19.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 954/23 од 21.04.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Лесковцу П1 11/21 од 24.11.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 41. став 4. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/09), као и члана 403. став 2. тачка 1) и члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 1988. године засновао радни однос у тада Општинском суду Лебане. Решењем председника Основног суда у Лебану од 30.12.2020. године, тужиоцу, као референту – ..., је због теже повреде дужности из радног односа из члана 109. став 1. тач. 3) и 16) Закона о државним службеницима изречена дисциплинска казна престанак радног односа, које решење је, а након што је првостепени орган понављао своје одлуке, поништено решењем Жалбене комисије судова од 16.08.2021. године, а тужилац ослобођен одговорности за повреде дужности из радног односа из члана 109. став 1. тач. 3) и 16) Закона о државним службеницима и обустављен дисциплински поступак. Тужилац сматра да је овакво поступање резултат злонамерног понашања, што је довело до тешких последица како за њега, тако и за његову имовину, а све по основу личног својства (старосна доб), с тим да је право на старосну пензију стекао 03.08.2020. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да је тужбени захтев неоснован. Ово стога што током поступка тужилац није учинио вероватним да је тужени извршио акт дискриминације, односно да је неко лично својство тужиоца довело до покретања дисциплинског поступка и понављања истих решења првостепеног органа које је другостепени орган поништавао, те да није учинио вероватним ни да је према осталим запосленима у истој ситуацији различито поступано, а који се по свом личном својству разликују од тужиоца. Притом, околност да је покренут и вођен дисциплински поступак и да су одлуке председника суда укидане, може бити предмет преиспитивања смо у посебном поступку, што је тужилац и остварио, али у одсуству осталих показатеља оваквог понашања – неоправдано прављење разлике међу запосленима на основу неког личног својства једног од њих, не представља основ за утврђење постојања дискриминаторног поступања туженог према тужиоцу.

Према оцени Врховног суда, наводи ревизије о погрешној примени материјалног права су неосновани.

Забрана дискриминације у области рада прописана је Уставом, а ближе је регулисана Законом о забрани дискриминације и Законом о раду. Према члану 16. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/09), забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада. Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду.

Члан 2. став 1. тачка 1) истог закона, прописује да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе, као и чланове њихових породица, или њима блиских лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на неком личном својству.

Одредбом члана 18. Закона о раду је забрањена непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима, или неко друго лично својство, а према члану 19. став 1. истог закона, непосредна дискриминација, у смислу овог закона, јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона којим се лице које тражи запослење као и запослени, ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији.

Према законским нормама, основна карактеристика дискриминације јесте прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или сличној ситуацији, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица.

Одредбом члана 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, прописано је да лице које тврди да је дискриминисано мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом и то представља неопходну претпоставку да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације.

По налажењу Врховног суда, правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев за утврђење да је тужилац дискриминисан од стране тужене, као и акцесорне захтеве. Тужилац није учинио вероватним да је због неког свог својства стављен у неповољнији положај у односу на друга лица, која су у истоветној чињеничној ситуацији. У ситуацији када је тужилац незадовољан поступањем тужене (због покретања и вођења дисциплинског поступка против тужиоца, те понављања истих одлука о његовој одговорности), а да при том није доказао да је такво поступање тужене у вези са личним својствима тужиоца, не може се говорити о дискриминацији у

смислу цитираних одредби закона. То што је тужена понављала решења о дисциплинској одговорности тужиоца, не може се сматрати актом дискриминације, пошто се ради о поступању тужене у оквиру својих овлашћења. Спорно се у суштини односи на право тужиоца чија заштита се остварује у управном поступку, поступку за накнаду штете поводом незаконитог или неправилног рада државног органа или управном спору, а о дискриминацији се не може говорити без утемељености на неком личном својству.

Са изложених разлога, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, с обзиром да из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужена неоправдано ставила тужиоца у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према тужиоцу. Следствено томе, неосновани су и остали захтеви тужиоца.

Имајући у виду све напред изложено, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Како је ревизија тужиоца одбијена, одбијен је и његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 153. и члана 154. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић